

JUBILEU – SATU MARE. STUDII ȘI COMUNICĂRI. DE 50 DE ANI ÎN SLUJBA ISTORIEI LOCALE ȘI REGIONALE

Diana KINCES

Anuarul științific editat de Muzeul Județean Satu Mare, revista *Satu Mare. Studii și comunicări*, aniversază anul acesta 50 de ani de la prima ediție, apărută în anul 1969, publicația muzeului sătmărean numărându-se printre primele anuare apărute în Transilvania¹. Astfel, se prefigura, aici, la Satu Mare, începutul unui drum editorial ambițios în acord cu exigențele și maturitatea cercetării naționale și internaționale, prin valorificarea rezultatelor științifice din diferite domenii ale istoriei. Acest demers a apărut după reorganizarea muzeului, survenită în urma noii împărțiri administrativ teritoriale a țării din anul 1968, muzeul sătmărean devenind cea mai importantă instituție culturală din județ, acestuia revenindu-i sarcini complexe, deosebit de importante privind cercetarea istoriei locale, păstrarea și valorificarea artei populare și a operelor de artă plastică, îmbogățirea planului editorial și a îndrumării pe linie de specialitate a unităților muzeale din județ. De asemenea, în anii 1968-1969 a fost reorganizată expoziția permanentă de istorie, s-a deschis expoziția permanentă Aurel Popp și s-au pus bazele expoziției permanente de etnografie. Tot atunci au fost puse bazele unui schimb interbibliotecar cu instituții similare, de învățământ sau biblioteci din țară, dar și cu instituții de specialitate din străinătate, realizându-se un important și valoros fond documentar, dar și un schimb de idei și relații care vor continua și se vor consolida în timp².

O retrospectivă și o istorie a acestui anuar al muzeului sătmărean este necesară și binevenită, oferindu-ne astfel prilejul pentru a evidenția activitatea merituosă depusă în slujba științelor istoriei. Încă de la apariția sa, în paginile anuarului au fost publicate, număr de număr studii și articole referitoare la cele mai importante descoperiri și cercetări de arheologie și istorie, diferite aspecte ale culturii și civilizației populare din județul Satu Mare (de la arhitectură la ocupații și manifestări spirituale), cât și diverse probleme de artă (de la stiluri și școli de creație, până la operele și personalitatea unor prestigioși artiști din țara noastră), muzeologie, conservare și restaurare a patrimoniului cultural național. Rubricile de recenzii și de note bibliografice, menite să contribuie la buna informare a cititorilor asupra noutăților apărute în literatura de specialitate din țară și străinătate completează datele oferite de studiile regăsite în anuar, demonstrându-și utilitatea lor evidentă.

Fondatorul acestuia, precum și primul redactor al anuarului, a fost Tiberiu Bader, cel care era și directorul Muzeului de Istorie Satu Mare, un adevărat cercetător și susținător al istoriei și arheologiei sătmărene. Acesta și-a dat seama de necesitatea editării unei reviste de profil ce urma să oglindească în paginile sale activitatea muzeului ca instituție de cercetare și protejare a patrimoniului istoric deținut de acest spațiu geografic.

¹ În anul 1969, apăreau anuare la muzeele din Deva (*Sargetia*), Alba Iulia (*Apulum*), Cluj (*Napocensis* și *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei*) Sibiu (*Cibinium* și *Brukental*) și Brașov (*Cumidava*).

² Diana Kinces, *Istoria muzeului sătmărean în secolul al XX-lea*, în „*Satu Mare. Studii și comunicări*”, XXX/II, 2014, pp. 102-103.

Primul număr al revistei a apărut în anul 1969, cu denumirea *Satu Mare. Studii și comunicări. Studien und Mitteilungen – arheologie – istorie – etnografie – artă*, avându-l ca responsabil pe dr. Tiberiu Bader, publicația fiind dusă apoi mai departe, cu eforturi remarcabile, de ceilalți directori ai instituției, precum Viorica Ursu Bilț, Gheorghe Lazin și, nu în ultimul rând, prof. univ. dr. Doru Radosav, care a condus Muzeul din Satu Mare din 1977 până în anul 1990.

Începând cu primul număr copertă a fost realizată de artistul plastic Aurel Cordea, iar astăzi anuarul folosește aceeași copertă ce are reprezentat sigiliul orașului Satu Mare din secolul al XVIII-lea.

Următoarele numere au apărut în anii 1972, 1975, 1980, 1981-1982, 1986-1987, iar începând cu anul 1992 a apărut fără întrerupere chiar dacă unii ani au fost publicați comasat într-un singur volum. Începând cu anul 1980, colectivul muzeului se mărește, se formează un colegiu de redacție al anuarului (Doru Radosav, Tiberiu Bader, Ivan Iurasciuc și Gheorghe Lazin) acesta îngrijindu-se ca studiile apărute să fie de o calitate cât mai bună reflectând rezultatele cercetărilor și a activităților muzeale. Atenția conducerii față de anuarul instituției a continuat și după 1990, în cu totul alte condiții financiare și într-un alt context politic, în mandatele directorilor Ilie Sălceanu, Viorel Ciubotă, Felician Pop sau Liviu Marta.

De la început, anuarul nu s-a limitat doar la trecutul ținuturilor sătmărene, ci prin deschiderea lui, a publicat în paginile sale valoroase contribuții ale unor specialiști de marcă din domeniile arheologie, istorie, etnografie și artă, ce își desfășurau activitatea în cadrul muzeului și în centre științifice de tradiție din țară. Astfel, între copertile anuarului se regăsesc studii semnate de personalități marcante ale culturii din țară și străinătate, academicieni, profesori universitari și cercetători de prestigiu, care au făcut o deosebită cinste revistei și instituției noastre. Amintim aici câteva nume de referință: Pompiliu Teodor, Ioan Aurel Pop, Doru Radosav, Ioniță G. Andron, Negoită Lăptoiu, Tiberiu Bader, Gheorghe Bulgăr, Carol Koracsonyi, Nae Antonescu, Sever Dumitrașcu, Ladislau Gyémánt, Nicolae Bocșan, Viorel Faur, Dumitru Șandru, Gavril Ardelean, Susana și Avram Andea, Vasile Vetișanu, Livia Bacăru, Toader Nicoară, Valeriu Florin Dobrinescu, Gheorghe Buzatu, Gheorghe Onișoru, Cornel Grad, Ioan Chindriș, Gheorghe Focșa, Ioan Stanciu, Marius Diaconescu, Vjaceslav Kotigorosko, Romsics Ignác, Németh Péter, Sabin Luca, Balogh Béni, Dumitru Suci, Stelian Mândruț, Ottmar Trașcă, Vasile Ciobanu ș.a.

În anul 1995, Muzeul Județean Satu Mare și-a înființat propria editură, Editura Muzeului Sătmărean, în cadrul ei fiind editat și anuarul muzeului alături de un mare număr de lucrări de arheologie, istorie, etnografie, istoria artei, conservare – restaurare și științele naturii, toate reprezentând rezultatul cercetării desfășurate de către specialiștii acestei instituții sau de către colaboratori de seamă ai acesteia.

În anul 2000, revista se reorganizează, de acum fiind editate trei volume distincte, unul pentru secțiunea Preistorie – Istorie Veche – Arheologie (I), altul pentru secțiunea Istorie – Etnografie – Artă (II) și un al treilea pentru Științe Naturale (III). În cadrul anuarului s-au publicat în mai multe rânduri lucrările unor simpozioane naționale sau internaționale organizate de Muzeul Județean Satu Mare.

Începând cu numărul XXXII (2016), volumul este editat în policromie, fiind primul anuar muzeal din țară care apare în aceste condiții, toate ilustrațiile fiind imprimate color. De asemenea, suntem în contact cu bazele de date internaționale, precum EBSCO și DOAJ (în așteptare de răspunsuri), iar promovarea vizibilității revistei a crescut foarte mult prin pagina de social media (Facebook) a Muzeului Județean Satu Mare. În urmă cu trei ani s-a reușit finalizarea procesului de digitizare, astfel că anuarul nostru poate fi consultat și descărcat pe pagina de WEB a instituției noastre www.muzeum.ro.

Prin valoarea studiilor publicate în toată această perioadă, prin consecvența aparițiilor sale, acest anuar a devenit o importantă sursă de documentare și informare pentru orice specialist cu preocupări în domeniu, din țară sau străinătate.

Din anul apariției și până în prezent anuarul și-a câștigat peste 200 de parteneri de schimb atât din țară, cât și din străinătate, în ultimii ani numărul acestora indicând o tendință de creștere. Astfel, se urmărește ca revista să devină un reper în peisajul editorial și muzeal românesc, găzduind în primul rând articole științifice și dezbateri pe teme de actualitate în domeniul istoric și muzeal. Prin valorificarea unor informații inedite și interesante legate de istoria acestei părți de țară, această publicație și-a adus o contribuție importantă la dezvoltarea istoriografiei transilvănene.

Astăzi, după 50 de ani de prezență activă în mediul istoriografic, revista „**Satu Mare. Studii și comunicări**” are o activitate constantă, care se datorează, în principal, colectivului redacțional și colegiului științific:

Redactor șef:

Dr. Claudiu Porumbăcean

Colegiul de redacție:

Dr. Maria Lobonț-Pușcaș

Mihaela Sălceanu

Cristina Busuioc

Drd. Lőrincz Norbert

Adela Dobrescu

Secretar de redacție:

Dr. Paula Virag

Colegiul științific:

Dr. L. Balogh Béni, Arhivele Naționale ale Ungariei, Budapesta, Ungaria

Dr. Ovidiu Ghitta, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj Napoca, România

Dr. Cornel Grad, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, România

Dr. Camelia Burghel, Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău, România

Dr. Valentin Orga, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România

Dr. Németh Péter, Nyíregyháza (Ungaria)

Dr. Doru Radosav, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, România

Dr. Adrian Andrei Rusu, Institutul de Arheologie și Istoria Artei, Cluj-Napoca, România

Dr. Ottmar Trașcă, Institutul de Istorie „George Barițiu”, Cluj-Napoca, România.

Dr. Jakab Albert Zsolt, Universitatea „Babeș-Bolyai”, Facultatea de Litere, Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară ISPMN – Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale

Tradițiile și prestigiul invocate aici, la 50 de ani de la prima apariție a anuarului **Satu Mare. Studii și comunicări**, ne dau motive de satisfacție și ne îndeamnă să ne gândim cu recunoștință la toți cei ce au făurit-o de-a lungul anilor, prin fapta și scrisul lor. Ajuns la un număr jubiliar, anuarul trebuie și este obligat moral să continue tradiția, începută cu 5 decenii în urmă, aceea de a fi un mesager al preocupărilor științifice de ținută europeană în domeniul atât de vast al istoriei locale, naționale și de ce nu internaționale, paginile sale fiind deschise tuturor celor care se preocupă de cercetarea și studierea patrimoniului cultural ca și element al identității europene și moștenire a avuției naționale, acestea reprezentând modalități de a înțelege mai bine prezentul printr-o înțelegere mai nuanțată și împărtășită a trecutului.

Diana Kinces